

Datum

2023-02-23

Vår referens

Frida Beijer

Utvecklingssamordnare

Frida.Beijer@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg, STK-2023-103 TN-2023-167

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt remissen "Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg" som inkommit från Klimat- och näringslivsdepartementet. Remissen är sänd till tekniska nämnden, miljönämnden och stadsbyggnadsnämnden för yttrande. Svar önskas senast 2023-03-06. Förslaget innebär att bestämmelsen i miljöbalken som anger att regeringen endast får tillåta en ny kärnkraftsreaktor om den ersätter en permanent avstängd reaktor och uppförs på en plats där någon av de befintliga reaktorerna är lokaliserad ska tas bort. Inga andra förutsättningar föreslås ändras avseende tillåtlighets- och tillståndsprövningen för kärnteknisk verksamhet. Då det tar tid att etablera ny energiproduktion genom kärnkraft och energiförsörjningsfrågan är av stor vikt för samhället i stort, och för denna region i synnerhet, är det angeläget att regeringen fattar beslut som säkerställer att befintliga energianläggningar nyttjas och att man säkerställer upprustning av befintligt energidistributionssystem för en leveranssäker och hållbar energiförsörjning

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

- att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Promemoria - Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg
- G-Tjänsteskrivelse TN 230227 "Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg"
- Förslag till yttrande TN 230227 "Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg"

Beslutsplanering

Tekniska nämnden 2023-02-27

Beslutet skickas till

[Här skriver du vem beslutet ska skickas till efter att protokollet är justerat, ange funktion eller organisation. Uppgifterna överförs till protokoll och protokollsutdrag. I fliken expediera till, på ärendekortet, anger du fullständiga uppgifter som exempelvis e-postadress, som en information

till nämndsekreteraren . Om beslutet inte ska expedieras, kan denna text och rubrik tas bort.]

Ärendet

I promemorian lämnas förslag till ändringar i miljöbalken och lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Ändringarna syftar till att utvidga förutsättningarna för att tillåta uppförande och drift av nya kärnkraftsreaktorer. Förslaget innebär att bestämmelsen i miljöbalken som anger att regeringen endast får tillåta en ny kärnkraftsreaktor om den ersätter en permanent avstängd reaktor och uppförs på en plats där någon av de befintliga reaktorerna är lokaliserad tas bort. En följdändring föreslås också i en bestämmelse i kärntekniklagen som innehåller en hänvisning till förbuden i miljöbalken.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2024.

En förutsättning för att regeringen ska få tillåta anläggningar för kärnteknisk verksamhet, inklusive kärnkraftsreaktorer, är även fortsättningsvis att kommunfullmäktige tillstyrker det (17 kap. 6 § miljöbalken).

De skäl som anges för förslaget är att utvecklingen mot mindre reaktorer innebär att det kan bli aktuellt att bygga fler reaktorer på fler platser än vad som tidigare förutsågs, dels då det behövs fler små reaktorer för att ersätta en större, dels för att placera dem närmare användarna. Mindre reaktorer öppnar också för nya tillämpningar, främst leveranser av fjärrvärme, processvärme och vätgas för t.ex. fossilfri stålproduktion. Att placera elproduktion närmare användarna minskar också belastningen på transmissionsnätet. Värmebehovet är utspritt över landet, vilket också är ett skäl till att det bör vara möjligt att tillåta att reaktorer uppförs på andra platser än där de befintliga reaktorerna är lokaliserade.

Förslaget uppges i sig inte ha någon direkt påverkan på miljön, klimatet eller människors hälsa. Att det byggs nya kärnkraftsreaktorer ger dock förbättrade förutsättningar för att genomföra elektrifieringen av transportsektorn och industrin som är beroende av ett starkt kraftsystem.

En ökad användning av kärnkraft skulle innebära att mängden använt kärnbränsle och kärnavfall som behöver tas om hand ökar. Kärnreaktorer ger upphov till såväl kortlivat som långlivat låg- och medelaktivt avfall, men även kortlivat och långlivat högaktivt avfall. Radioaktivt avfall från driften av kärnkraftverken och andra kärntekniska anläggningar behöver omhändertas i slutförvar. Nya och fler kärnkraftsreaktorer kan därför medföra behov av nya eller utvidgade slutförvar för både kortlivat och långlivat radioaktivt avfall. Även nya eller utvidgade mellanlager kan behövas.

Fastighets- och gatukontorets synpunkter

Malmö är i behov av en leveranssäker energiförsörjningen som kan skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt näringsliv och rimliga energikostnader för boende och verksamma i Malmö, både på kort och lång sikt. Dagens energiförsörjning är sårbar då endast 10% den el som används i Malmö är lokalt producerad. Stundtals råder effektbrist, vilket påverkar såväl befintliga företag som viljan att etablera nya verksamheter i staden.

Fastighets- och gatukontoret delar till fullo klimat- och näringslivsdepartementets uppfattning om att omställningen från fossila bränslen är mycket angelägen och att denna omställning innebär ett växande behov av elektricitet. För att nå klimatmålsättningar på såväl global, nationell och lokal nivå krävs omedelbara och kraftfulla satsningar på fossilfri energiproduktion. Osäkerheten är stor och startsträckan lång för ny kärnkraft. Satsningar på ny kärnkraft i Sverige,

där den aktuella lagändringen utgör ett första steg, innebär en risk för att andra lösningar som kan realiseras snabbare och med motsvande effekt får stå åt sidan då vissa investeringsmedel kanaliseras till kärnkraftsutveckling.

Det framförs vidare att en ökad användning av kärnkraft innebär att mängden använt kärnbränsle och kärnavfall som behöver tas om hand ökar. Slutförvar av kärnbränsle skapar över tid osäkerhet och åtaganden för 100-tals generationer framåt att hantera. En kärnkraftsolycka kan ge ödesdigra konsekvenser på människors hälsa och miljön. Denna problematik har inte belysts tillräckligt i förslaget.

Malmö hamn är utpekad som ett riksintresse för energiproduktion. Här finns det befintliga Öresundsverket som snabbt skulle kunna tillföra energisystemet ökad kapacitet lokalt samt konstateras att det är viktigt att en upprustning och utveckling av befintligt energidistributionssystem säkerställs för en leveranssäker och hållbar energiförsörjning

En förutsättning för att regeringen ska få tillåta anläggningar för kärnteknisk verksamhet, inklusive kärnkraftsreaktorer, är att kommunfullmäktige tillstyrker det (17 kap. 6 § miljöbalken). Bestämmelsen innehåller den s.k. kommunala vetorätten mot bland annat kärnkraftsreaktorer. Regeringen kan därför inte självständigt tillåta nya kärnkraftsreaktorer. Kommunernas vetorätt föreslås kvarstå.

Ansvariga

Sarah Von Liewen Avdelningschef

Tobias Nilsson Direktör